

Prostorski podatki – kje, kako in zakaj?

Razvoj slovenske državne uprave gre v smer, da je vse več storitev dostopnih prek spletnih storitev. Posebno področje, ki pokriva prostorske podatke, je geoinformacijska tehnologija, ki omogoča več različnih načinov dostopa do prostorskih podatkov. Odpiranje dostopov do podatkov so omogočili šele ustrezni zakonski predpisi, vendar je pred nami še dolga pot, preden bodo vsi prostorski podatki na voljo v več različnih načinih.

Idealno bi bilo, da bi bili podatki dostopni na spletnih straneh, prek spletnih storitev in brez nadležnih vpra-

šanj "Zakaj pa potrebujete podatke?". Še na začetku tega tisočletja je bil dostop do podatkov zelo otežen, večinoma pod pretvezo varovanja osebnih podatkov. Tudi danes je razumevanje digitalnega dostopa zelo široko.

V preglednici so navedeni javno dostopni spletni pregledovalniki. V prvem stolpcu je ime aplikacije, sledi odgovorna ustanova in naslov spletne strani (URL). Poleg teh obstajajo sistemi za vpogled v prostorske podatke za potrebe občin. Med večjimi sistemi, ki občinam zagotavljajo tovrstno storitev, sta Prostorski informacijski sistem občin (PISO) in internetni sis-

tem – iObčina. Večje občine, kot so Ljubljana, Maribor in Koper, imajo razvite lastne sisteme.

Pri dostopu do podatkov pa je pomembno razlikovati med pojmom vpogled in dostop do podatka. Pregled vseh spletnih ministrstev in njihovih organov v sestavi je pokazal, da je splošni vtis o spletnih storitvah, ki so podprte z geoinformacijsko tehnologijo in omogočajo vpogled ali dostop do prostorskih podatkov, za katere so odgovorni državni organi, ki imajo v svojih delovnih procesih opravka s prostorskimi podatki, bolj slab.

Preglednica: Spletni pregledovalniki prostorskih podatkov (Veršič 2011).

IME	VIR	URL
Atlas okolja	ARSO	http://gis.arso.gov.si/atlasokolja
Vremenski portal	ARSO	http://meteo.arso.gov.si/met/sl/app/webmet/
Podatki avtomatskih merilnih postaj	ARSO	http://www.arso.gov.si/vode/podatki/amp/Hg_1.html
Kakovost kopalnih voda	ARSO	http://www.arso.gov.si/vode/kopalne%20vode/amp/kopalne_vode.html
Podatki avtomatskih merilnih postaj o kakovosti zraka	ARSO	http://www.arso.gov.si/zrak/kakovost%20zraka/podatki/amp/Eg_1.html
Javni vpogled v podatke o nepremičninah	GURS	http://prostor3.gov.si/javni
Javni vpogled v evidenco trga nepremičnin	GURS	http://prostor3.gov.si/ETN-JV/
Pregledovalnik kart	GURS	http://prostor.gov.si/iokno/iokno.jsp
Osebni vpogled v podatke o lastnih nepremičninah	GURS	http://prostor.gov.si/osebni_vpogled/index.htm
Mineralne surovine	MG	http://akvamarin.geo-zs.si/ms/
Energetski sistem GIS za obnovljive vire energije	MG	http://www.geopedia.si/EnGIS.aplikacija.html
Register nepremične kulturne dediščine	MK	http://giskds.situla.org/giskd/
Prosta mesta v vrtcih	MŠŠ	https://krka1.mss.edus.si/registriweb/VrtciZemljevid.aspx
Pregledovalnik podatkov GERK/RABA	MKGP	http://rkg.gov.si/GERK/viewer.jsp
Spletni pregledovalnik katastra melioracijskih sistemov in naprav	MKGP	http://rkg.gov.si/KatMeSiNa/gis/public.jsp
Javni pregledovalnik komasacijskih območij	MKGP	http://rkg.gov.si/KatMeSiNa/KataKoma/gis/public.jsp
Sistem za Poročanje o Intervencijah in Nesrečah (SPIN)	URSZR	http://spin.sos112.si/spin2/Javno/GIS/GraficniPrikaz.aspx
Prometno-informacijski center za državne ceste	DRSC	http://www.promet.si
Interaktivni statistični atlas Slovenije	SURS	http://stat.monolit.si/?lang=sl

Dostop do spletnih aplikacij ali spletnih storitev je nepregleden. Dovolj vidno povezavo na tovrstne storitve imajo le nekatera ministrstva oziroma njihovi organi. Med njimi izpostavljamo vladno službo Statistični urad Republike Slovenije, Ministrstvo za kmetijstvo in okolje ter Ministrstvo za kulturo. Zelo težko najdemo povezave na Ministrstvu za gospodarstvo, Ministrstvu za promet ter Ministrstvu za šolstvo in šport. Ministrstvo za gospodarstvo ima zelo slabo prikazane evidence, ki so prostorsko umeščene, na Policiji, ki je del Ministrstva za notranje zadeve, pa sploh nimajo spletnih aplikacij, narejenih z geoinformacijsko tehnologijo.

V Sloveniji smo se že zgodaj srečali s storitvami prikazovanja prostorskih podatkov. Prva tovrstna aplikacija je bil NV Atlas, ki je bil razvit leta 2002. Za primerjavo navajamo, da je bila prva različica Google maps predstavljena leta 2005. Imamo sicer veliko različnih aplikacij, ki omogočajo vpogled v podatke, na drugi strani pa je zaskrbljujoče malo možnosti neposrednega dostopa do prostorskih podatkov. To dejstvo bi nas moralo skrbeti, saj je precejšnja ovira pri razvoju novih rešitev, oteženo je tudi delo raziskovalcev. Omejen dostop do podatkov je podobno, kot če bi banka imela veliko denarja, vendar ga ne bi posojala oziroma bi to počela pod zelo omejenimi pogoji. Podatki so denar, ki mora krožiti, da se lahko ustvarja dodana vrednost, sicer gre za mrtvi kapital, ki je sam sebi namen. In ker gre za podatke, katerih izdelava je bila razmeroma draga, je to še toliko bolj pomembno in zato tudi nerazumljivo. Stroški vzpostavitve informacijskega sistema, ki bi omogočal storitev izdajanja podatkov, se lahko povrnejo že po enem samem letu, zato bi moralo biti v interesu vseh nas, da bi bilo teh storitev čim več.

Avtor besedila: ALEŠ VERŠIČ

Viri in literatura

1. Direktiva (2007/2/ES) o vzpostavitvi infrastrukture za prostorske informacije v Evropski skupnosti (INSPIRE). Ur. l. EU L 108, 25/04/2007 str. 0001–0014. Medmrežje: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2007:108:0001:0014:SL:PDF> (1. 9. 2010).
2. Zakon o varstvu okolja (ZVO-1). Medmrežje: http://www.gov.si/mop/zakonodaja_zakoni/okolje/zvo.pdf (13. 9. 2004).
3. Veršič, A. 2011: E-storitve javne uprave s pomočjo geografskega informacijskega sistema na Agenciji Republike Slovenije za okolje. Ljubljana.